

FORSKNING OCH MEDIA

Hur kommunicerar medierna forskning?

Relationen mellan forskare och nyhetsmedier är inte alltid friktionsfri. Både forskare och journalister vill förmedla nya idéer till världen, men de har helt olika förutsättningar och arbetssätt. Den mest uppenbara skillnaden mellan akademi och media är tiden. Bra forskning tar lång tid att utföra, granska och publicera. I vetenskapliga tidskrifter utvärderas och kommenteras varje artikel av flera forskare innan den publiceras. Inom vissa discipliner innebär det att publicerad forskning har bearbetats under flera år. Dessa förhållanden kan verka främmande eller till och med bisarra för en journalist då de kontinuerligt förväntas leverera nytt material, ibland flera texter om dagen.

Det kan vara frustrerande för journalister att rigorös forskning i ett högaktuellt ämne kommer ut först om några år. Dessa olika tidsaspekter kan orsaka irritation i båda ändar. Forskare tycker att journalister inte tar sig tillräcklig tid att förstå deras arbete medan journalister kan bli otåliga av forskningens långsamhet.

Den ideala journalistiska texten ska fånga läsarens uppmärksamhet och presentera en tydlig och kortfattad berättelse. För forskare däremot är motsägelsefulla resultat lika viktiga som säkra slutsatser eftersom båda driver arbetet framåt. Nya studier kan motsätta sig alla tidigare upptäckter, något som en journalist kan uppfatta som hinder för att presentera en tydlig bild av en företeelse. Journalister är intresserade av att veta vem som har rätt och vad som är sant. I forskarvärlden fungerar det inte så, där är motsägande element integrerade för att utforska nya fenomen.

Inom varje forskningsprojekt kommer det att finnas motsättningar. Det är inte ett problem, eftersom varje motsägelse leder till nya slutsatser och forskningsvägar. Det är inte okomplicerat att avslöja helt nya aspekter av världen; det kräver motsägelser och rörighet.

Motstridigheten mellan akademi och journalistik leder till att forskningsresultat presenteras som mer "vetenskapligt beprövade" eller mer "obestridliga" i media än vad de egentligen är. Samma motstridighet leder till att man inom media är benägen att välja icke-akademiska "experter" framför forskare för att kunna ge en entydigare bild. Det ideala vore om forskningskommunikation i media kunde fånga både forskningens komplexitet och vikt.

Hur tar allmänhet emot medias sätt att kommunicera forskning?

Det varierar från fall till fall. Beroende på ämne kan allmänheten reagera med fascination, förvirring eller ilska när det rapporteras om forskning. Vid negativa reaktioner ställs ibland frågor som "Vad ska vi använda det här till?" eller "Hur kommer det här till nytta för samhället?". Det gäller främst teoretiskt eller utforskande arbete. Det är viktigt att komma ihåg att forskning alltid utforskar det outforskade. Det ärliga svaret på ovanstående frågor är "Vi vet inte ännu, men det är därför vi forskar om det". Det är ett av forskningens mest grundläggande villkor. Vetenskapligt arbete följer sällan en rak väg mot ett känt mål. Man rör sig snarare i okänd terräng med oförutsedda upptäckter som kan gynna mänskligheten på ett sätt som vi inte ens trodde var möjligt.

Johan Farkas, doktorand i Medie- och kommunikationsvetenskap, utforskar nya former av förtäckt propaganda i digitala medier. Forskningsintressena ligger i korsningen mellan digitala medieplattformar, politik, journalistik och vardagsliv.

Fakulteten för Kultur och samhälle.